

Előfizetési ár

MAGYAR DOHÁNYUJSÁG-ra

Egész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utalványnyi minden
postahivatalnál eszközölhető.

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest,
VI., Podmaniczky-utca 1.

MAGYAR

DOHÁNYUJSÁG.

Előfizetési ár

MAGYAR DOHÁNYUJSÁG-ra

Egész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utalványnyi minden
postahivatalnál eszközölhető.

KIADÓHIVATAL:
Budapest, VI. Podmaniczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal és minden ország minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.

Felelős szerkesztő és lapfőnököse:
DARÓCZI VILMOS.

Hirdetések Negyed oldal 10 frt.; kisebb hirdetéseknek minden petit sor 4 kr.

Az év elején.

Tehát ismét egy új év! Új év, új gondolatok, új remények, új kötelességek, új tervek, új munka, új fáradtság, új bizalom.

De hogy e sok új dolog sikerüljön s áldásos gyümölcsöt hozzon egyesekre és drága magyar hazánkra: mindenekelőtt szükségünk van annak harmatozó kegyelmére, a kitől minden jó s minden áldásos jó.

Mi is szép ősi szokás szerint az egek Urához repített fohászokkal kezdjük meg a beköszöntött új esztendőt, kívánva: a magyarok Istene terjesztesz szét áldó kezeit édes magyar hazánk felett, — áldja meg ennek munkás magyar népét, — áldja meg ama terhes munkát végző gazdaközöniséget, mely a mezei munkák legnehezebbikével, a dohánytermeléssel foglalkozik, — áldja meg azokat, kik anyagi támogatásaikkal lehetővé tették, hogy kedvelt lapunk: a „Magyar Dohányujság” a jimmár a tizenötödik esztendőbe lépett, áldja meg e lapnak szellemi munkásait, a kik minden anyagi haszon és önzés nélkül, tisztán a dohánykultúra, a magyar mezei gazdálkodás és gazdaság specialis és kedvelt terménye iránti szeretetből s hazafias kötelességből lankadatlan szorgalommal, kitartással s oly szakértelemmel munkálkodtak, mely bármely ország-

ban megállná helyét és végül áldja meg e lelkes írói gárda vezérét, kedves **Daróczi Vilmos** urat, a magyar dohányirodalom és sajtó megteremtőjét, aki tizennégy év alatt egész dohányírói nemzedéket nevelt, a ki a dohánytermelő gazdaközöniséget gyakorlati tanácsokkal látja el, a ki lapunknak kifogyhatatlan forrássá vezére, a ki az elmúlt évben is nem kevesebb, mint (65) hatvanöt irányezikkel (ezt talán ő maga se tudja) gazdagította lapunkat, nem számítván a sok kérdésre adott sok feleletet és szerkesztői üzenetet. Adja Isten, hogy ezer testvér-lelkes és szellemi munkásságnak hasznát és áldását ne csak a dohánynyal foglalkozó gazdaközöniség és a haza lássa, hanem ő is, — az ő házába is köszöntsön be oly áldás, oly anyagi pártfogás, oly földi jutalom, minőt nagy szellemi munkájával méltán meg is érdemel, mivel a szentírás szerint is: „Mélto a munkás az ő bérére.”

Tegye meg mindenki hazafias kötelességét s a „Magyar Dohányujság” lelkesedéssel fog oda törekedni, hogy a hazai dohányirodalomnak ezen egyetlen közege oly magas fokra emelkedjék, minőt a magyar becsülete s a haza tekintélye parancsol.

A „Magyar Dohányujság”-ra ez évben is nagy feladat, nehéz munka vár.

A dohánytermelés terén oly sok nagyfontosságú eszme, kísérlet és kérdés merült fel, melyeknek tudományos, gyakorlati és sikeres megoldása kimondhatatlan haszonnal lesz úgy az államkincstárra, mint a dohánytermelő gazdaközöniségre.

A „Magyar Dohányujság” még nem fejezte be hivatását; sőt tizennégy évi fáradhatatlan munkásság után még csak most van a kezdet elején; csak ezután fogna igazi lelkesedéssel s teljes készütséggel és munkabíró erővel a nagy munkához, a megfejtetlen kérdések üdvös megoldásához. De hogy ezt megtehesse, föltétlenül szüksége van nagyobb anyagi támogatásra, az államkincstár s a dohánytermelők részéről egyaránt.

A „Magyar Dohányujság” nem sportlap, nem mulattató ujság, melyet csak szórakoztató unaloműzésből tartunk s ha van — jó, ha nincs — ugysis jó.

A „Magyar Dohányujság” államnak és százezreknek kényeret és aranyat szerző nélkülözhetetlen közege, melyre föltétlenül szüksége van a grófnak és a feles kertésznek is, mivel manapság a dohánykezelés ezerágu ügyében olyan kérdések s akadályok is előfordulnak, melyekre sem gróf, sem kertész meg nem felelhetnek.

Mindkettőnek tehát szüksége van biztos utmutatóra, értelmes tanács-

Szőlőtrágya-kompozíciót
és szőlők alá való mindennemű műtrágyákat

elismert kitűnő minőségben ajánl

a „Hungaria” műtrágya, kén-sav és vegyi-
ipar részvénytársaság

Budapest, Váci-körút 21. szám.

Részletes utasítást kívánatra ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

adóra, különben oly hibákat követhetnek el, melyeket a bemázsálásnál keservesen megbánhatnak. Sem a grófi rang, sem a kertész születése nem elegendő garancia az okszerű s az állam által megkívánt szabályszerű dohánykezelésre. Mind a kettőnek tanulnia kell!

Ezen nélkülözhetetlen kezelési ösmereteket egyedül csak a Dohány-ujsból szerezhetik meg, mely a dohánytermelőt egész éven át nyomon követi s ott van napi munkája mellett, elkíséri a földet készítő ekéhez s ott van a csomózó asztal mellett. Ott van, a hol a termelő munkáját végzi. Szakadatlanul tanít, oktat, kalauzol szegényt, gazdagot egyaránt.

Midőn a „Magyar Dohányujsbág“ államnak s a termelőknek a kenyér és csengő aranszerzéshez segédkezett nyujt: vajjon nem-e jogos, hogy mindezekből neki is adassék valami? — midőn a „Magyar Dohányujsbág“ egész éven át tanít, oktat, kétélyeinkben felvilágosít, szakismereteinket növeli, bőviti, csüggedésünkben bátorít, bajainkban véd, oltalmaz, segít: vajjon mindezekért nem érdemelne meg ezen ujság lelkesebb támogatást?

Tiszta lelkiismerettel, a legmelegbben ajánlom lapunkat a dohánytermelő közönségnek becses figyelmébe. Kiki csak saját jól felfogott érdekét szolgálja s mozdítja elő, midőn e lapot anyagilag támogatja.

Nem mondhatja senki sem, hogy érékből írok, hisz papember vagyok,

dohányt nem termelek, tehát nem is jöhetnek bajba; de sokszoros tapasztalatból mondhatom, hogy *e lap minden termelőnek feltétlenül szükséges, munkában munkatárs, bajban hű védő.*

Szerencsés vagyok érdemes szerkesztő urunkat régóta ösmerhetni. Mint viruló férfi alapítá meg e lapot, s ma mint testileg megtört agg áll előttünk, mert a szerkesztés nagy gondjain s erőt pusztító munkáján kívül még más terhes hivatalt is kénytelen vállalni, hogy mindennapi kenyérét megszerezhesse.

Jól van ez így? Nincs! Ez hiba is, szégyen is!

A magyar államkincstár s a dohánytermelő közönség minden nagy megterheletés nélkül könnyen oda segíthetné e lap anyagi ügyét, hogy szerkesztője, összes munkásságát csak is annak szentelje. E csekély áldozatból csakis a dohánytermelő közönség huzna bőséges hasznót.

Tegye meg mindenki hazafias kötelességét, hogy mi is elmondhassuk csendben s viharban:

„Szent hazánk, megfizettünk mind, mivel csak tartozánk.“

Boldog új évet!

Ambrus József
plébános.

Haladásunk jelei.

Hazai dohánytermelésünknek az okszerű haladás terén való örvendetes előmeneteléről volt alkalmunk már több ízben megemlékezni, s nagy elégtételünkre szolgál, ha a haladásnak mindig újabb meg-

kán van s a jó szivar csak öt esztendőnként kerül. Most azt halljuk, hogy a paraszt úgy hozzászokott, hogy minden napra megkivánja. Enged ugyan a regalitásból, de fekete kavét kér hozza, Hadd legyen csak britanika, de legyen meg minden nap. Mivel pedig nincs meg: beáll szociálistának.

Ha igazán így van, a szociális kérdés nagyon egyszerűvé lett. Ha meg lehet oldani a trafikban, kar vele máshova menni. Áldozzuk föl a britanikát a tarsadalmi rendnek, és szállítsuk le az arat. Az állam talán vesztene a szivaron, de nyerne a közbékén. Ha olcsóvá lehet a béke, legyen olcsóvá a britanika. Tessék rágyujtani, polgártársak, és tessék békén maradni. Bolond az a földbirtoke, aki a konvenczió mellé nem ad minden napra egy-egy britanikát, ha ezzel a munkarőt lekötheti. Oktalanság akkora apparátussal nekimeni a szociálistáknak, ha néhány trafikos lány és néhány láda szivar is elégséges. Ézsau legalább egy tal lencsét kapott a jussáért, a szociálista-paraszt egy britanikával is megelégszik, nem lehet tehát olyan veszedelmes ember, a milyennek festik.

Nem veszedelmes, hanem bolond, ha a britanikáért elpártol a pipától. Hiszen a szivar

ujabb jeleivel találkozunk, a melyek más és más helyeken feltűnve, azt bizonyítják, hogy haladásunk nem egyoldalú, nem helyhez és bizonyos eshetőségekhez kötött, hanem valósággal minden irányban általánosnak mondható.

A haladásnak ilyen örvendetes jelét említhetjük fel ez alkalommal az exciccátor használatát, a mely — az eddig tett kísérletek tanúsága szerint — mindenütt kitűnő eredményeket mutat fel. Így — hogy ennek alkalmazásáról példát is idézzünk — felemlithetjük az aradmegyei Forray-uratosi uradalmat, a melynek egyik dohánytermelési telepén, a modern szemlencnek és az okszerű termelés minden követelményének megfelelő egyik szárítópajtáján az exciccátoron való szárítási mód szerint van berendezve, s habár a nevezett uradalomnak dohánytermelése egyébként is minden tekintetben mintaszerű, de különösen az az egy pajta, a mely exciccátorra van berendezve, oly nagyszerű eredményt mutat fel, hogy az exciccátoron kezelt dohány — miként egy teljesen megbízható és kiválóan illetékes szakférfiútól értesültünk — valóban bámulat tárgyát képezi, s oly kitűnő szivartakaró leveleket tartalmaz, a melyek sok külföldi szivartakaró dohányokkal is bátran kiállhatják a versenyt.

Azt nem állithatjuk, hogy az a rendkívüli siker kizárólag csakis az exciccátor hatásának lenne tulajdonítható, mert első sorban mindenestre a kitűnő kezelés, meg a helyes készítésű pajta a sikernek tényezői, de ha ilyen dohányok aztán exciccátorra kerülnek: az kétségtelen, hogy akkor tökéletes jó anyagot fognak szolgáltatni.

Az exciccátoron szárított dohányok mindig tiszták, hiba nélkülök, minden egyes bordájuk lassan, de tökéletesen kiszárad, s a lassu szárítás a szín egyenlőségét és a dohányok tartalmasságát is biztosítja. Csak is egy hátránya van az exciccátoron való szárításnak, a mi abban nyilvánul, hogy a

dohányzsnak csak olyan, mint a biciklizés lovaglásnak. A szivarozó csak azért nem pipái, mert nem hordhat magával pipát és inast, aki a pipát tisztogatja. A biciklizés szivesebben jarna lohaton, ha lovat tarthatna és lovaszt, aki csutakolja. A szivar csak a viszonyokhoz való alkalmazkodás, de az igazi dohányzás a pipában történik. A szivar csak kényelmes, de a pipa jó. A pipázás önértetes dolog, az erő tudatával jár. A lepipálás fogalma is ezt bizonyítja. Leszivarozni nem lehet senkit, mert a szivarozashoz nem kell erő. A pipázashoz tüdő kell, a szivarozashoz csak szivar. A pipázashoz erő és ügyesség kell, a szivar magától ég, föltéve, ha szelel. Ha nem szelel, amugy se szivar, hanem csak bagó.

Terjedni kezd a fővárosban a pipázás, s már az utcán is akad modern uri ember, a ki pipara gyujt. Ennek a pipának azonban angolnak kell lennie. Nem azért, mert az angol pipa külföldi, hanem azért, mert kurta. Eltér a zsebünkben és nem érzik meg rajtuk, hogy a zsebünkben van. A pipának ugyanis az a tulajdonsága van, hogy csak a gazdájának kellemes. Mert nemcsak füstöl, hanem szaga is van, és csak ez az utóbbi jut az idegennek. Az angol pipa kiméletes az idegen iránt, nem

T Á R C Z A.

A britanika.

A mezőgazdasági munkásokról szóló törvényjavaslatnak országgyűlési tárgyalása során, egyik képviselő azt találta mondani, hogy az egykori magas munkabérek által elkényeztetett munkások ma már nem elégszenek meg a mérsékeltbb keresménnyel, s az a baj, hogy mai napság már britanikát és hozzá fekete kavét kíván a paraszt.

Ezen — a valóságunk többé-kevésbé megfelelő — odavetett mondas ötletéből, egy jóízű tárczacikket közölt a „Pesti Hírlap“, a melynek a szivarozás és a pipázás mibenlétéről irt szellemes fejtegetését, érdemesnek találjuk olvasóinkkal is megismertetni, a következőkben:

... Tehát mindennapi britanikát akar a paraszt! Eddig csak a választások idején szivarozott, de nem elégedett meg a britanikával. Pántlikás szivart követelt a kortestől, pettyes regalitást. Uri szivart, ha urrá teszi érte az urat. A parolázás már nem hat rá, a luvardij sem, a regalitás és mellékkörfülményei a kápacztálás új eszközei. De választás csak rit-

záragsztatásnál némi nehézség áll elő, a mennyiben az összeszorítás által a szegkek a dohányt elrongyolhatják; — mások pedig még azt is állítják, hogy a dohány végbordáját, ahova az exsiccátor szege jön, a nedves bordával érintkező szegnek vastartalma rozsdássá teszi; — ezt ugyan nem vitatom, mert ezen állítás mibenlétéről meggyőződést még nem szerezhettem, — egyébiránt még ha úgy volna is: ezen könnyen lehet segíteni az exsiccátor szegeknek galvanizálása által, a mi csekélységbe kerül, s akkor ez az eshetőség is teljesen ki volna zárva.

Az exsiccátort tehát — a melynek czélszerűségét kezdettől fogva elismertük, és alkalmazását számtalanszor ajánlottuk — csakugyan úgy tekinthetjük, mint a dohány okszerű kezelésének egyik legtekintélyesebb szerszámát, a mely a jó minőségű anyag előállítására a legkiválóbb szerepre van hivatva, s a dohánytermelés haladásának egyik legbiztosabb tényezője.

A haladásnak másik lényeges jelül tekinthetjük továbbá azt a körülményt, hogy — amit lapunkban évek óta már annyiszor írtunk, ajánlottunk, sürgetünk — valaháza elértük annak egyelőre legalább kísérletként való megvalósulását, a mennyiben a budapesti beváltóhivatali körzetben már az idén kísérletek tételnek a simítás mellőzéseivel.

A dohányyokúak simítatlanul való beadásával — a mint értesülünk — Rakovszky István állami számvevőszéki elnök ur ó kegyelmességének puszta-dánosi gazdaságában és Kűszler Henrik urnak — az elismert ambíciós kítőnő nagytermelőnek — gazdaságában tesznek jelentékeny kísérleteket, a melyeknek jó eredménye már előreláthatólag is biztosnak mondható, mert az többé már nem szorul hosszabb bizonyításra, hogy a simítás nélkül csomózott dohány sokkal jobbminőségű és értékesebb anyagot ad, mint a minőt a most

még szokásos simítás által nyerhetünk, — mert hiszen az természetes dolog, hogy a dohány levél a simítás által megmerevül és csak ritkán lehet ruganyos, hanem majdnem mindig érdes és törékeny, s midőn a dohányt a simítás alkalmával a tenyerünkkel mintegy kivásaljuk: ezzel leszdedjük a dohánylevélnek annyira értékes zománczát s beléjük tapasztjuk a port és a simítás folytán egymásba tapadó levelek sokkal könnyebben megpenészednek, megrothadnak, — a mi pedig talán még a legfőbb jó oldala a simítás mellőzésének: az abban áll, hogy ezen eljárás mellett a dohánynak mindenesetre és feltétlenül okszerű kezelésben kell részesülnie s a szabadban való simítás ez esetben teljesen ki van zárva, mert a szabadban szárított dohány nem volna alkalmas a simítás mellőzésével való csomagba kötésre, tehát a szépen érett dohányok kivétel nélkül a pajtában száradásának, mi által dohányunk általában sokkal szebb, egyenlőbb színű, ruganyos, eredeti zománczát megtartó, és egyszersmind sulyosabb is lenne.

A simítás mellőzése tehát — a sok fölösleges költség és fáradtság megkímélésén kívül — a dohány minőségét és mennyiségét is tetemesen emelné.

Az okszerű haladásnak ezuttal érintett és már máskor fejtegetett többrendbeli kézzel fogható jelei oda terelik már is a dolgot, hogy illetékes helyeken kezdik belátni, hogy okszerű kezelés mellett igenis lehetséges lesz nálunk is olyan szivartakáró dohányokat előállítani, amelyek hivatva lesznek egyes importált fajokat helyettesíteni és mai alkalmazásukból kiszorítani.

S mondhatom, hogy ennek az ébredő irányzatnak senki sem örül jobban nálamnál, — mert ez volt az én legbensőbb óhajom, erre törekedtem, ezt hangoztatom én már 15 év óta, — s az a boldogított remény táplál, hogy a hazai dohánytermelésünknek nagy lendületet adni hiva-

tott ezen eszméknek megvalósulása, érvényre emelése, most már csakugyan be fog következni, — mert — hála a gondviselésnek — a dolog immár a legjobb mederbe van terelve; most tehát csak folytatni kell utunkat a megkezdett helyes irányban, s akkor biztosan czélt fogunk érni.

Adja az Ég, hogy a ránk virradó új esztendő is minél közelebb vigyen bennünket kitűzött célunkhoz, s minél gyorsabban és teljesebb mértékben elérhessük édes hazánk — egykor világhírű — dohánytermelésének mindnyájunk által óhajtott felvirágzását!

Daróczi Vilmos.

Egy kis dohánystatisztika.

Hét dohányfelügyelőség és 36 beváltó állomás mellett 1895-ben 631, 1896-ban 645 községben gyakorolták a költő által „aldott“-nak nevezett dohánynövény művelését, — de úgy látszik, hogy eme áldásban mindinkább kevesebben részesülnek, mert az 1895-ben még 9.045 termelő száma 1896-ban 8.862-re csökkent, s a beültetett terület is — amely 1895-ben még 63.921 kat. hold volt — 1896-ban 63.668 kat. holdra apadt; e mellett a minőségi termelés sem mutatja a kívánatos arányokat, mert lefelé menő sorrendben következő levelek előállítására szolgál: debreczeni, tiszai, szegedi, kerti, kapa, szuloki és muskatály.

Egy k. hold termése az utolsó évben volt: 318 kgtól (Maros-Vásárhelyt) 978 kgig, (Érsekújvárt) átlag 731 kg (1886-ban 360 kg 1887-ben 501 kg) s a holdankinti nyers jövedelem 33 frt 75 krtól (Maros-Vásárhelyt) 265 frt 71 krig (Nagy-Tárkány) változott, átlag 20 frt 99 kr volt, a mennyiben a beváltási ár 5 frt 41 kr (Budapest, Keszthely) és 33 frt 84 kr (Nagy-Tárkány) közt mozgott, átlag 16 frt 54 kr volt.

érezeti vele a mi pipázásunkat. A magyar pipaért még a feleség is haragszik, az angol pipaért a szerető sem orrol. A magyar pipa ügyetlenül őszinte, az angol pipa kiméletesen diszkrét.

A pipázás még abban is különbözik a szivarzástól, hogy szellemi munka, míg emez csak automatikus cselekvés. A szivaros bemeleg a trafikba, megveszi a szokott szivarját és elszívja. Mindig mellékesen, mást téve és mást gondolva. A pipás gondolkozva valogatja a dohányfajtákat, kevergeti őket, hol ilyen, hol amolyan aránylatban, és szivás közben bírál-gatva megfigyeli a keverés eredményét. Sohase szí mellékesen, mindig fődolgot végez. A pipás mindig élvez, a szivaros csak füstöt fúj. A pipás olyan, mint a jellemvigyáték: a hős akarat, szeszélye intézi a derűs cselekvényt; a szivarzás olyan, mint a sorsdráma: ismeretlen, ellenőrizhetetlen erők kevernek hajszálakat, rongydarabokat a szivarba.

Botor ember az a paraszt, a ki a britanikáért lemond az ősi pipáról. A pipa a függetlenség, a szivar a szolgaság. Mert a pipás nem függ a dohánytól; ha nincs dohány, a pipaszárát rághatja, de a szivaros semmit se rághat, ha nincs szivarja. Különbözik se szivar az

a szivar, a melyet rágnak, hanem bagó. A szivar csak az utolsó akkordja, a mely csak azért nem vész el mélan, mert mindig akad valaki az utcán, a ki fűszedi. A bagózás a dohányzásnak egy más neve, a mely lényegesen más, mint akár a pipázás, akár a szivarzás. A körülményektől való teljes függetlenítést jelenti. A pipázáshoz dohány és pipa kell, a szivarzashoz szivar, mind a kettőhöz még gyufa is, a bagózáshoz egyik sem kell, még dohány sem, mert ez az utcán található. Mégis rangban legutolsó dohányzásnak tartják, talán azért, mert a kérdődeshez hasonlít. A szivarral és a pipával kedveskedni lehet, bagóval még vesztegetni sem. Az aki bagóért cselekszik valamit, deklaszált ember. A bagóért való tánczolás a legalsóbb nyomorúság szimbóluma. Az élet útján való leggyötremlőbb vánszorgás is kellemesebb ennél a tánczolásnál.

Terjed a pipázás fővárosszerte. Az emberek megokosodnak és belátják, hogy a szivar csak akkor jó, ha drága, a pipa ellenben akkor is jó, ha olcsó, csak dohány legyen benne. A drága szivar és az olcsó pipa versenyében az utóbbinak kell győznie, mert mindig több az ember, mint a pénz. S a pipa azért is diadal-

maskodik, mert szórakoztat, míg a szivar az embernek csak a szájában van, de sohase jut az eszébe. A pipa gondülő, a szivar csak olyan, mint a ruha, a melyet az ember csak akkor érez, ha nincs rajta. A szivarzó ember csak akkor tud a szivarzásról, mikor nem szivarzik. Rágyujt és vége a tudatának. A pipás pipázás közben élvez a pipázást és gondoskodva piszkálja, nyomkodja, gyujtogatja a dohányját. A szivar olyan, mint a reménység: füstbe megy és nem marad belőle semmi. A pipadohány is füstté lesz, de a pipa megmarad. Csak meg kell újra tömni. Olyan, mint a szeretőző szív. Az egyik szerelem elvész, de megmaradt a pipa, csak újból rá kell gyujtani.

Jól van úgy, hogy a britanikát hajszoló paraszt csak frázis, mert sajnálnók, mint a boldond ábrándokat hajszoló romantikust. A britanikát elérheti ugyan, de ha elszívja: azt látja, hogy odaadta pipabeli boldogságát egy szivarért, a mely nem jó, mert nem szel, és rossz ha szel. Mi, akik a britanikán innen vagyunk, szintugy kergetőzünk a boldogság után, mint ő. De ő legalább pipál, míg mi csak most próbálkozunk meg a pipával.

Viharos.

Egy évtizeddel ezelőtt még a dohány-mivelés az összes szántóföldek 0.5%-át fog-

lalta el, míg most már 0.3%-ra csökkent s hogy a hanyatló tendencia tovább is érvé-

nyesül: kitűnik a legtöbb dohányt termeszto vármegyék következő kimutatásából:

Vármegye	1894. évben			1895. évben			1896. évben		
	A vármegye összes szántóföld területe	A dohány területe	A vármegye learatott területének % -a	A vármegye összes szántóföld területe	A dohány területe	A vármegye learatott területének % -a	A vármegye összes szántóföld területe	A dohány területe	A vármegye learatott területének % -a
	hektár			hektár			hektár		
Csongrád	230507	1307	0.6	211931	1282	0.6	211931	1057	0.5
Heves	198742	2857	1.4	189691	2745	1.4	189691	2629	1.4
Jász-Nagykun-Szolnok	369515	4122	1.1	339881	2452	1.0	339881	3392	1.0
Pest-Pilis-Solt-Kiskun	666924	4652	0.7	658906	4323	0.7	658906	3605	0.5
Békés	276681	2367	0.9	260063	1763	0.7	260063	1605	0.6
Bihar	454464	2199	0.5	442498	2058	0.4	442498	1995	0.5
Hajdu	181928	1876	1.0	175237	1629	0.9	175237	1629	0.9
Szabolcs	321132	8586	2.7	291809	8005	2.7	291809	7884	2.7
Arad	256084	1695	0.7	251504	1467	0.6	251504	1337	0.6
Csanád	139478	2768	2.0	140409	2458	1.7	104409	2334	1.7
Torontál	694070	1578	0.2	700354	1084	0.2	700354	1084	0.2

Az osztrák örökös tartományok dohány-termelésének területi és termés mennyisé-

gére vonatkozó adatokat a következő kimutatás tünteti fel:

Ausztria dohánytermelése.

Tartomány	1894. évben		1895. évben		1896. évben	
	Terület hektár	Termés mmázsa	Terület hektár	Termés mmázsa	Terület hektár	Termés mmázsa
Dél-Tirol	380	4772	390	3236	387	3239
Dalmácia	1532	18960	654	8708	802	11985
Galiczia	2370	43112	2949	51379	3534	65260
Bukovina	158	1580	12	108	—	—
Összesen:	4440	68424	4005	63481	4723	66484

Amint a fenti kimutatásból kitűnik: Dél-Tirolban a termés egy állapotban van, Bukovinában pedig rövid kísérletés után egészen megszűnt, Gácsorszagban azonban a dohánymivelés terjesztésén nem siker

nélkül faradoznak, tekintve hogy a dohány-termelési terület egy évtizeddel előbb ott meg csak 1001 hektar volt

Dr. Ródiczky Jenő.

A kapadohány termelés kérdésehez.

Az én kedves olvasó közönségem: a dohánytermelők, akikhez immár tizenötödik év óta szólok, eléggé ismerhetnek már arra nézve, hogy tudják, hogy mindenkor őszintén és a legjobb akarattal szoktam kimondani véleményemet, s így nem kell attól tartanom, hogy az érdekeltek netalan felelősen néznek, amidőn nyíltan kijelentem, hogy hibául kell felrónom a Jász-Nagykun-Szolnok megyei termelőknek azt az elhamarkodott ítéletét, hogy a kapadohány termelése náluk nem megfelelő és nem oda való.

Elismerem, hogy e megye termelőinek elég oka volt ugyan a kapadohány termelésnek náluk való bevezetése fölött pácztát törni, mert az ezen dohányfaj termelésével tett első kísérletek ott bizony nem sikerültek. — csak hogy nem vették kellő figyelembe azt a körülményt, hogy miért nem sikerültek.

Én tehát megpróbálom elmondani, hogy tulajdonképpen mi idézte ott elő azt a feltevést, melynek eredményt?

Mindjárt első sorban egy véletlen körülményt kell említenem, tudniillik a direkte Oroszországból beszerzett magot. Ha nagyon messze akarnánk menni feltevéssünkben, azt is gondolhatnók, hogy Oroszországból talán szándékosan küldetett olyan rossz kapadohány mag, hogy a belőle származó termés ne sikerüljön és továbbra is kénytelenek legyünk a kapadohányt fölük

importálni, — vagy meglehet — ami valószínűbb — hogy a mag csak véletlenül volt rossz. — de annyi most már bizonyos, hogy az a szerencsétlen mag olyan volt, mint a felmagzott répa vagy retek magva, amelyről nagyon jól tudja minden gazda, hogy abból nem lehet termést várni, mert sokakon megtörtént már, hogy az ilyen felmagzott magból vetett répa, vagy egyéb termelvény, temérdek bajt idézett elő a gazdaságban; — ilyen lehetett az a kapadohány mag is, amelyből a Jász-Nagykun-Szolnok megyei termelők, a kapadohány termelésére kísérletet tettek. — nem csoda tehát hogy az nem sikerült.

Nem sikerülhetett továbbá azért sem, mert nem a kellő helyre ültették, nem választották meg neki azt a megfelelő talajt, amelyet az igényel és aminő a nevezett megyében — úgy hiszem — bőségben van.

A kapadohány sikeresen terem a jó glébájú, lent fekvésű, olyan földeken, ahol tiszai leveleket termelni nem lehet és nem szabad, mivel ezek termelésére az a talaj nem alkalmas; — mondom: lent fekvésű, de nem túl kemény, szurkos, hanem kissé agyag és homok vegyületű földeken, — azonban nem tófészkekben és nem magasan fekvő sovány homokban.

De — amint én értesültem — Jász-Nagykun-Szolnok megyében éppen ilyen — nem alkalmas — talajokban tettek a kapadohány termelésével kísérletek, —

amelyek tehát a jelzett okoknál fogva nem is sikerülhettek.

A megfelelő talajon, jó magból és a kellő mívelés mellett igen meg fog ott a kapadohány teremni, még pedig úgy, hogy az eredmény nem marad mögötte a tiszai leveleknek, vagyis okvetlen fog annyi anyagi haszonnal járni, mint a tiszai dohánnyal termelése.

A Jász-Nagykun-Szolnok megyei dohánnyeltermelőkre nézve, a kapadohány termelése igen lenyeges, mondhatsz életkérdés, — mert bármennyire javult és folyvást javul is ott a tiszai dohánnyal termelése, de ezeket a dohánnyokat, abban a mennyiségben, amennyiben jelenleg előállítanak, sem gyártásra, sem kivitelre nem lehet egézszen véve felhasználni; — ennek tehát esetleg az a szomorú következménye lehet, hogy a gazdákra nézve annyira fontos dohánnyeltermelési engedélyek még jobban aszattatni fognak, — a kapadohányra azonban a jövedéknek szüksége van, s ha ezt elegendő mennyiségben itthon nem termelhetnénk, akkor kénytelenek vagyunk a hiányzó mennyiséget külföldről importálni.

Ez a körülmény tehát a bővebb megfontolást nagyon is megérdemli, — hozzá téve még azt is, hogy a kapadohány termelése nem igényel annyi gondot, munkát és fáradságot, mint a többi dohánnyal, s abban a talajban terem, amelyben másnemű dohánnyal termelni nem is szabad, holott jövedelemre biztosan ad annyit, mint az egyéb közönséges fajta dohánnyal.

Nincs tehát éppen semmi ok rá, hogy a kapadohány termelése iránt ellenszenvvel viseltessenek, sőt nagyon is meg kell mindez a körülmény fontolni és a legjobb igyekezettel a további alapos kísérleteket megtenni.

De — feltevésem — ha ez a dohány csakugyan nem is hozna annyi jövedelmet, mint a másfajta dohánnyal: a fent jelzett alapos indokok figyelembevételével még akkor sem volna helyes a kapadohány termelését eltilteni; — csak hogy szerencsére ez a feltevés nem áll, mert az elismert legjelesebb hazai kapadohány termelők — nevezetesen: Kállay András és gróf Dessewffy Aurél urak, meg mások is — jó példájokkal kétségtelenül bebizonyították, hogy a kapadohány termelése, jövedelmezőségre

nézve semmivel sem áll alább, mint más közönséges dohányok, ugyanis 1896-ban az előbbi, Nagy-Halászon 21, frt, az utóbbi, Búd-Szent-Mihályon, 18 frt 25 kr, átlagot ért el, s a holdankénti hozam 8—10 mtrm. közt váltakozott, sőt Hajdú-Dorogon — a jégverés daczára — egyes termelőknek holdanként 10—13 mtrm. átlagos termésük volt; s így a Jász-Nagykun-Szolnok megyei, valamint az alkalmas talajjal bíró többi termelőket is minden körülmény arra buzdíthatja, hogy a kapadohány termelését minél nagyobb mérvben üzzék, mert ezen dohányszajnak nálunk különösen nagy jövője van.

Daróczy Vilmos.

Vélemény az ecsedi lápról.

Az ecsedi lápot tudvalevőleg már lecsapolták, s annak korhanydus nagy területére, néhány év múlva bizonyára termőképessé lesz.

Fekvésénél és a föld minőségénél fogva, ott rendkívül jóminőségű dohány teremne. Amíg tehát néhol — például Szabolcs-megyében — véletlenül a homokos helyekre is felszorított kapadohány termelés általában csak tengődik, úgy, hogy leginkább debreczeni fajtával megoszta képes magát fentartani, addig az ecsedi láp vidéke, minden erőltetés nélkül, dus kapadohány termelésre kínálkozik, a mi annál figyelemre méltóbb körülmény, mert a két faj együtt termelésénél a debreczeni faj durvulása észlelhető.

Meggyőződésem az, hogy az ecsedi láp felszabadult talajában oly mennyiségben és minőségben lehetne a kapafajtáit termelni, hogy ha — a mit ugyan ne adj isten, nem kívánok — az osztrák sógorokkal gazdasági uton versenyre kelni kényyszerülve jennénk; az ecsedi lápon termelt kapadohány exportálásával Magyarország sikerrel vehetné fel a versenyt, talán még Oroszországgal is.

Azt a lápvídeket, már magában véve a dohányszajok belső szükségletének teljes fedezése céljaira is, a legjobb minőségű anyag előállítására alkalmasnak tartom. Ott a talaj is nehéz agyag vegyülék, mely a vizet lassan eresztí át.

Csak a talaj vizsgálat (ha lesz valaha) ne lenne skrupulózus a lápvídeken. Kapadohánynál ugyanis nem határoz a föld mélyebb fekvése, csak legyen iszapos, vagy például a turfátói porhanyított termékeny agyagos talaj.

Tulságosan turfás talajon úgy sem terem elég mennyiségű és jóminőségű dohány, tehát ott, ahol a termelő súlyos és jóminőségű kapadohányt nevelő talajt válszthat: bizonyára nem lesz oly balga, hogy a rosszabb talajt használja a termelésre.

Nézetem szerint, az ecsedi láp talajának fekvése, kizárja a szivaragyártáshoz való anyag termelését.

Kár volna úgy megjárni, mint igen sok réti vidék talajánál megeshetnék, hogy nehéz és rossz égésű dohányt termő, lapos fekvésű, kemény földek, közönséges faj (debreczeni, stb.) dohány termelés céljaira minden kísérlet nélkül sanctionáltatnának,

holott az ily helyeken termelt dohány csak évek múlva, vagy csak heves erjesztés mellett lenne jóégésű. A mikor is rugékonyságát s a szívóssághoz szükséges zsiradékait mindkét esetben annyira elvesztené, hogy alig lehetne gyártásra felhasználni.

Ezt különben feltételezni is alig lehet, de azért még sem árt felemlíteni.

A jövő érdekében ezen eszmét már most, eléggé ideje korán felvetni, azt hiszem nem lesz érdektelen.

Fejér Viktor.

Az ecsedi láp.

Fejér Viktor ur, aki a dohány irodalom terén oly kiváló szakértelemmel buzdólkodik, fenti becses cikkében azt az eszmét veti fel, hogy az ecsedi láp lecsapolása folytán, ott igen sok alkalmas talaj fog a kapadohány termelésére rendelkezésre állni; — ez tény és bizonyos, — s Fejér Viktor urnak szakszerű fejtegetésével én is szívesen egyetértek és a felvetett eszmét egészben véve igen helyeslem, azon különbséggel, hogy lapunk tisztelt munkatársa azt állítja, hogy az ecsedi láp területe, szivarnak való dohány termelésére egyáltalán nem lesz felhasználható, én azonban erre nézve más véleményben vagyok.

Kapadohány termelésére van nekünk ezen kívül is elég talajunk, de én azt hiszem és erősen meg vagyok róla győződve, hogy ha majd az ecsedi láp teljes kiszáritása befejeztetik és az a terület a kulturára alkalmassá válik: bőven lesznek ott majdan — a partosabb helyeken — olyan talajok is, amelyek legfinomabb szivartakaró dohányleveleket is fognak teremni, mert én azt a területet úgy tekintem, mint valami őserdő-irtást, amelyeneken azok a világhírű tengerentúli dohányok teremnek.

Régen foglalkozom én már ezzel a gondolattal. Tanum lehet rá Domahidy István ur, akinek néhány évvel ezelőtt már említettem is ezt a dolgot, akkor, a midőn még csak a domahidi-láp lecsapolásáról volt szó.

Hajdanában én annak a közelében gazdálkodtam, s egy alkalommal, egy erős tél után, amidőn a tavaszi lép felégetése után egy kocsí ilyen zombékot kaptam, s egyik kis kertemet ezzel megtrágyáztam: már akkor megbizonyosodtam róla, hogy az mily felette gazdag humusz. — mert a felégetett lápból nyert zombék csupa tiszta szerves részekből vált földdé, s olyan anyagot képezett, a mely hasonlít a fekete pernyéhez, laza és olyan kövér, mintha zsirral lett volna leöntve.

Én tehát azt tartom, hogy azok a fenntebb siku talajok — a milyenek a láp partos részein nagy mennyiségben vannak — egykor a legfinomabb szivartakaró dohányok termelésére lesznek hivatva; mert véleményem szerint: a lecsapott láp területe, kalászos növények termelésére csak sok év eltelte után fog majd alkalmas lenni, s néhány évig csakis egyes kereskedelmi növények, vagy legfeljebb répa, kukoricza termelésére lesz felhasználható, — de a partos, hullámos részei — a talajnak alkatrészei és dus termő erejénél fogva — kitűnő szivar-

takaró dohány termelésére alkalmassá és erre nézve a legkeresettebb talajokká fognak válni.

Daróczy Vilmos.

A dohánykereskedelem 1896. évben.

A budapesti kereskedelmi és iparkamarának a kamérai kerület kereskedelmi, ipari és forgalmi viszonyairól szóló 1895/96. évi jelentésében, igen érdekesen megírt részletet találunk a dohánykivitel és kereskedelem 1896. évi állapotáról, — s habár az abban foglalt adatok nagyobb részét, lapunk múlt évi folyamának egyes cikkeiben időnként már tárgyaltuk ugyan, de azért érdemesnek találjuk mégis az 1896. évi dohánykiviteli kereskedés teljes áttekintéséül, a jelentést a következőkben ismertetni:

Az 1896-ik évben a világpiacra uralgó rendkívüli depresszió, melyet a nagy tömegekben vásárra dobott termény az áralakulásra és a piaccsökkentésre gyakorolt, nemcsak alább nem szállott, hanem inkább még fokozódott. A tömeges verseny és kínálat, a rendelkezésre álló nagy anyagfőleség következtében mind hevesebbé vált, s ennek hatása alatt a tengerentúli vágni való dohányok árai még rohamosabban hanyatlottak, úgy, hogy ama dohányok eladási értéke két év alatt lepadt korábbi értékének majdnem felére. Ez pedig alig nevezhető egészséges, rendes állapotnak. Ezzel a versenyel szemben a sikeres küzdelem az 1896-ik év legnagyobb részében úgy szólni lehetnének vált. A kivitel — a magyar dohánykereskedelmi társaság legnagyobb örökösödése daczára — csak bizonyos, momentán ható körülményeknél fogva, vagy csak akkor vált tekintélyesebb mennyiségben lehetővé, a mikor az árak egy bizonyos mennyiségre nézve átmenetileg lényegesen leszállíthatók voltak. Így például a francia törvényhozás által agrárius befolyás következtében tervezett vámfelemelés Algírban, az ottani kereskedőket és gyárosokat, nemkülönben a magyar dohányokat vásárló marseillesi cégeket arra indította, hogy még a vámfelemelés hatálya lépte előtt, tehát olcsóbb vámmal, nagyobb mennyiségű dohányszivartakarókat szerezzenek be. Ez magyarázza meg, hogy dohánykivitelünk Algírba, az 1895-ik évi 63 métermázsáról 1896-ban 715 métermázsára, Marseillesbe pedig (transzitforgalomban) 652 métermázsáról 3724-re szaporodott. Ezenkívül még emelkedett a kivitel Németországba, Hollandiába s Dániába és Gibraltárra. Az összes szaporulat az 1895-ik évi kivitelhez képest 4173 métermázsára rug, és csakis a jelzett kivétel körülmények folytán állhatott be; azonban — mint már jelezve volt — az árleszállítás következtében az 1896-ik évi üzlet pénzügyi hozama az 1895-ik évinél egyáltalán nem alakulhatott kedvezőbbé. Az említett magyar exporttársaság a jelzett viszonylatokon kívül Spanyolországban is iparkodott dohányunknak fogyasztó piacot szerezni, s e célra sem fáradságot, sem anyagi áldozatot nem kimélt. Habár ebben az irányban az 1896-ik év végéig pozitív

eredményeket még nem ért el, mégis reméli, hogy közel jövőben sikerülend ott a magyar dohánynak jelentékeny piacot hódítani.*) A társaság, a magyar dohányjövőknek magyar dohánylúgviz-kivonatnak előállítására irányuló terve folytán, egyelőre beható tanulmány tárgyává tette ezen gyártmány alkalmazásának és kelendőségének lehetőségét. A társaság egyebiről 1895. és 1896-ban 427²³ s illetőleg 423⁸⁵ métermázsá dohánylúgviz-kivonatot vett át a magyar dohányjövőkétől és ebből szállított: Délamerikába (La Platába) 329⁵⁵ s illetőleg 301⁶⁶, Németországba pedig 98, illetőleg 1896-ban 122 métermázsát.

A dohánykivitel a három utolsó év alatt az alábbi viszonylatokban a következőleg oszlott meg; nevezetesen elszállított:

	1894.	1895.	1896.
	k i l o g r a m m		
Németalföldre	572.474	1.118.042	1.252.685
Gibraltárba	421.867	126.533	260.720
Olaszországba	389.313	311.242	59.132
Svájcba	271.812	196.261	117.249
Németországba	200.841	138.096	210.351
Marseillebe	150.568	65.180	372.444
(transito forgalom)			
Tunisba	75.079	87.569	42.611
Angolországba	44.177	25.892	25.437
Belgiumba	40.168	51.161	40.232
Dániába	30.695	—	70.685
Romániába	20.440	13.441	21.762
Montevideoba	8.246	—	—
Algírba	8.220	3.591	71.486
Oranba	2.502	8.112	Marocobába 25.703
Egyiptomba	1.295	39.605	32.125
Összesen:	2.287.587	2.185.225	2.612.572

Dohánykivitelünk hanyatlását az elősorolt okokon s a világpiacon helyzetén kívül részben dohányleveleink gyengébb minőségének is tulajdonítják, melynek fogva kedveltségük is a külföldön csökken. Részben erre is vezethető vissza az a jelenség, hogy a kormány hathatós támogatásával működő magyar dohánykereskedelmi társaság aránylag oly szerény eredményt volt képes fennállása óta elérni Ennek következtése másfelől az, hogy a magyar dohányjövőkét most már két évtized óta saját gyártási céljaira e részbeni szükségletének 20%-kát, nevezetesen a jobb minőségű dohányleveleket folyton emelkedő áron külföldről kénytelen beszerezni, és hogy az osztrák dohányjövőkét s magyar dohány legnagyobb vevője, úgy szólván évről-évre kisebb mivélési területet vesz igénybe, holott szükséglete rohamosan növekedik.

A magyar dohánytermelésnek, mint gazdagságunk egyik nagy fontosságú részének, ez az aggodalmat keltő visszafordulása valóban komoly megfontolásra és nagyobb szabású akcióra érdemes. A hazai dohánylevelek minőségének és versenyképességének emelésére, melyek jelenleg, kivált a magas behozatali vámtételekkel szemben, már kevésbé versenyképesek, okosabb és belterjesebb mivélés, ehez pedig több munkaerő és pénzbeli befektetés kívánatik. Ezen többlet-befektetésre azonban a termelők aligha lesznek másképpen hajlandók, mintha az elért minőséghez képest, a beváltási árak megfelelő feljavításában nyerendnek kárpótlást, mely árak majával alacsonyabbak mint másutt.

*) Örömmel jelezhetjük, hogy ez a remény azóta már csakugyan megvalósult.

Szerk.

Mint hogy hazánkban az éghajlati és talajviszonyok sokkal kedvezőbbek, mint például Hollandiában és a Pfalzban, és így több ottani export-dohányfajta nálunk is termelhető volna: nagyon kívánatosnak látszik, hogy a mérvadó körök dohánymivélésünk és kivitelünk fellendítése érdekében döntő lépésre határozzák el magukat.

A dohányoskertészek helyzete

A dohánytermelés okszerű haladását, egyes helyeken, a kertészek helyzete is akadályozza.

Vannak ugyanis az országban oly haszonbértes gazdaságok, ahol a dohányoskertészek helyzete valóban szánalmas, s ezzel többnyire karöltve jár a pajták kezdetleges, rongy állapota is.

Ilyen helyeken a kertész, még ha akarná, akkor sem képes jó dohányt előállítani, — de nem is akar; — fülig el van adósodva, a beváltásra kerülő dohány árából neki vajmi kevés, vagy éppen semmi a kijárandósága, mert az ilyen kertésszel nem is egészen lelkiismeretesen megy a kiszedett előlegek felírása. — tehát rossz pajta, rossz kertész, s talán rossz gazda is, a ki csak kénytelenségből választ ki a dohányának alkalmas talajt, mert azt mondja, hogy a jó földet dohány helyett egyébre is fel lehet használni: ilyen körülmények között aztán jó dohány termeléséről, okszerű haladásáról szó sem lehet.

Én, a kinek erkölcsi kötelességem: a hazai dohányügynek általános érdekeit híven képviselni, hiányaira rámutatni, kinövéseit, hibáit leplezetlenül feltárni, nem tehetem tehát azt, hogy bizonyos tudvalevő dolgokat szépitgessek, de nem is érnék ezzel célzt. — mert ha az orvos, valamilyen veszélyes sebet, vagy mérges fekélyt, sikeres műtéttel akar gyógykezeltetni: bizony akkor kiméletlenül kell a kését használni, mert csakis így érheti el a betegség gyógyulását, míg ha csak úgy kiméletesen czirógatja, akkor a baj elharapózik és végtére a beteg tönkre megy.

Jobb tehát az egyenes őszinteségi, a melylyel habozás nélkül kell rámutatnom, hogy ezek a szomorú dolgok és legkevésbé sem helyeselhető állapotok, egyáltalán nagyon tisztelt és szeretett megyében, az országnak legtöbb dohányt termelő vidékén fordulnak elő a hol — daczára a sok kitűnő alkalmas talajnak s éghajlati és egyéb kedvező viszonyoknak — aránylag igen sok rossz dohány terem, a mit legnagyobb részben a jelzett okoknak lehet tulajdonítani.

Ezt a kórságot meg kell gyógyítani, még pedig — ha másként nem lehet — úgy, hogy a kik ilyen állapotban vannak, s azon nem tudnak vagy nem akarnak változtatni, azok minden kimélet nélkül kizárandók a termelésből, nehogy az ő büneikért azok szenvedjenek, a kik nem adtak okot a bűnhődésre.

Értsenek tehát eme figyelmeztetésből azok, a kiket illet, — s a közmondás szerint: a kinek pedig nem inge, az ne vegye magára. Daróczi Vilmos.

Kérdések és feleletek.

1. Kérdés: Mi a szabály, a beváltási határidőkre nézve?

Válasz az 1. kérdésre.

A dohánytermelők, dohányuknak beszállítására, az illető beváltóhivatal által kiállított „határidő kiírás” czimvel ellátott úrlapon felszólítatnak, hogy „N. N. községben, X. engedély szám alatt termelt dohányt, Y. napon, Z. hivatalba, annak beváltása végett szállítsa be.”

Ha a dohány beszoalgotatása a meghatározott időben kivihető nem volna, kötelesek a termelők, a késedelem okát az illető hivatalnak, a kitűzött határidő előtt legalább 3 nappal bejelenteni és az átvetelre újabb határidőt kérni.

Azon termelők, akik a meghatározott beváltási határidőben megjelenni szándékosan elmulasztanak: rendszegési bírsággal büntetettek, mely bírságnak mervét a pénzügyminiszterium határozza meg.

Ha a termelő, dohányát, az illető beváltó bizottság működésének befejeztéig sem szállítaná be, az esetben az egész dohánytermésnek a legközelebbi dohánybeváltó hivatalhoz való beszállítása a termelő költésére, pénzügyi fedezet mellett eszközöltetik, s a termelő ellen a jövedeki eljárás megindítván, jövőre dohánytermelési engedélyét elveszíti.

2. Kérdés: Mire követelesek vonhatók le a dohánybeváltási árakból?

Válasz a 2. kérdésre:

A beszállított dohányt a termelőnek járó beváltási árakból, a termelőnek minden megkérdése nélkül, mindenképpent a kincstár által kifizetett termelési előlegek, engedélyi letételek, adóhátralékok, egyezőval az államkincstár illető összes követelesek vonhatók le.

3. Kérdés: Mily eljárás követeendő, ha a termelőnek, vagy azok feles kerteszeinek kijáró dohánybeváltási árakra bírói foglalás történik?

Válasz a 3. kérdésre.

A kincstár, a termelőnek, az általa termelt dohányt járó beváltási árakból csak azon összegre fizeti ki, a mely a kincstári összes követelesek levonása után fennmarad, s így bírói foglalás tárgyát is csak az így fennmaradó összeg képezheti.

Ezen maradékra, rendszeren felerészben a termelőt, másik felerészben pedig a dohányos kertészeket illeti. De a dohányos kertészeket illető felerészhez a termelőnek, aki a kertészeket csalárdjaikkal együtt egész éven át táplálja és előleggel tartja, minden más hitelező előtt elsőbbségi zálogjoga van, mert a kertészek a termelőnek szerződéses (konvencionátus) cselédjei, a kiknek bérét, az általuk termelt dohány árának felerésze képezi, továbbá mert a törvény csakis a termelőt ismerve el a dohányár tulajdonosának: ugyanannak mindazon összegekhez, melyeket dohányos kertészeinek ebbeli bérök fejében előlegképpen kiadott, teljes kézi zálogjoga van, s így egyedül azon rész tekinthető a dohánykertészeknek egy harmadik egyen számára lefoglalható részül, amely a termelő és a kertész közt történt leszámolás után fennmarad.

Ha a bírói foglalás a termelő részére kijáró dohány-árra intéztetik: az, a beváltóhivatal által akadály nélkül elfogadandó, ha csak a foglalás ellen elsőbbségi igények nem érvényesíttetnek.

Ha ellenben a foglalás a dohányos kertész részére kijáró dohány-árra intéztetik: ez esetben a beváltóhivatal köteles a végrehajtónak tüstént kijelenteni, hogy a foglalást csak azon maradékra fogadhatja el, mely a termelővel történt leszámolás után az illető dohányos kertész számára megmarad. Ezen kijelentés, a foglalási jegyzőkönyvbe felveendő.

A dohányár kifizetése alkalmával megköveteltetik, hogy a termelő, a feles kertész-

szeivel történt leszámolást, hiteles alakban, a beváltóhivatalnál mutassa be, mely a leszámolás után fenmaradt összeget, a foglalatának kiadja.

4. Kérdés: Mely esetben jár a termelőnek fuvarpótlék?

Válasz a 4. kérdésre:

Ha azon helység, vagy külön birtoktestet képező pusztá, melynek határában dohány termeltetik és azon helység között, a hol a beváltás eszközöltetik, a távolság $7\frac{1}{2}$ kilométert túlhalad: akkor a dohánytermelő, természetesen beszállításért fuvarber-pótlékban részesül, — és pedig minden tiszta súlyu 100 kgrmm dohánylevél s minden egyes kilométer után, a $7\frac{1}{2}$ kilométernél nagyobb, de 38 kilométernél kisebb távolságnál egy krajczár, a 38, vagy több kilométer távolságnál pedig egy és kettized krajczár. — $7\frac{1}{2}$ kilométernél kisebb távolság után fuvarpótlék nem jár.

Levelezés.

Pusztá-Dános, 1897. december 24.

Igen tisztelt szerkesztő úr!

Tudva azt, hogy ön, a hazai dohánygyűnek mely lelkes harczosa és szószólója: engedjen meg, hogy néhány tapasztalati dolgot pár sorban előadhassak.

Figyelmesen olvasom becses lapját és még nagyobb figyelemmel kísértem itt a pusztán a Dohányujságban írottakat.

Mult évi dohányföldünket bevetettük rozsszal és aratás után a tarlón kinn járván, 18 darab dohánytökét fedeztem fel, amelyek egész szépen fel nőttek. Miután azon a táblán semmi sem volt magnak hagyva, kezdtem kutatni, — kiásattam 3 tökét és arról győződtem meg, hogy a mélyen leszántott, de azért szeretlenül maradt korból hajtott ki. Az ezen tökéken termelt dohány nem volt egészen olyan, mint az idei, de ennek abban rejlik az oka, hogy aratókorpó lekaszáldott s aztán újra kihajtott és nem volt kapálva. Tehát ez is egy újabb adat, a dohány évelőségéhez.

A Dohányujság legutóbbi számában újolag tárgyalt kérdésre: a simitatlan dohányra vonatkozólag van szerencsém értesíteni, hogy a budapesti tek. dohánybeváltóhivatal felszólítása folytán, mi, itt a Rakovszky-majorban, az idén, 200 mtrm dohányt már simitatlanul kezelünk.

Nem tudom, hogy ezzel majd a beváltásnál mily eredményt érünk el, de annyit már most is mondhatok, hogy a termelésre nézve — a kevesebb költségtől eltekintve — úgy is előnyösebbnek nézem, minthogy a ma divó simitási módszer mellett, sok egészséges dohány elrongyolódik, a mi a simitatlan dohánynál nem fordul elő.

Persze, most még egészen pontosan osztályozunk, úgy mint eddig, de reményem, hogy ejjön az az idő, amikor egy általános ár mellett, a dohányt csomagolva fogjuk szállítani. Ezért kell erősen harcolni, s a mellett igyekezni, hogy leginkább a dohány minőségére nézve haladjunk, hogy ez által a dohány kezelése egyszerűbb lehessen, — mert a mostani munkáviszonyok mellett ez nagyon kívánatos volna.

Nagybecsülésem kifejezése mellett, maradok.

Tekintetes szerkesztő úrnak

őszinte tisztelője:

Schindler R.

gazdatiszt, a Rakovszky-majorban.

Felkérjük lapunk tisztelt barátait, hogy a dohánybeváltás eredményéről szíveskedjenek lapunkat minél számosabban és minél részletesebben tudósítani.

Irodalom.

A millenniumi kiállításról szóló főjelentés VI. kötete (Szerényi József közreműködésével szerkeszti: Matlekovits Sándor,) a napokban hagyta el a sajtót. A 995 oldal terjedelmű óriási kötet, a mezőgazdasági, állattenyésztés, vízellátás, erdészeti és gazdasági gépiparra vonatkozó, a legjelesebb szakírók által írt jelentéseket tartalmazza. A roppant anyagot még csak futólag nézhettük át, de annyit mondhatunk, hogy Magyarország gazdasági viszonyainak ennél gazdagabb és tökéletesebb ismertetése még eddig soha sehol nem jelent meg. Ezen kötet tartalmazza a dohányról szóló s lapunk szerkesztője: Daróczy Vilmos által írt jelentést is, a mely az országos kiállítással kapcsolatban, a magyar dohánytermelés, kereskedés és gyártás minden nevezetesebb mozzanatát és kérdését behatóan tárgyalja. A dohányról szóló jelentés 100 oldalra terjed, s a nagy kötetnek egyik legterjedelmesebb részét képezi. Érdekességét emeljük a dohányjövődéki pavilonban kiállított nagy faliképek és táblázatoknak igen sikerült kicsinyített rajzait is. A dohányügyet egész terjedelmében felölelő jelentésre, valamint a rendkívül érdekes kötet tartalmának bővebb ismertetésére még visszatérünk.

VEGYESEK.

Felkérjük mindazon t. előfizetőinket, akik a mult év végén — vagy esetleg már előbb is — lejárt előfizetésüket még meg nem újították, hogy az előfizetési díj szíveskedjenek mielőbb beküldeni, nehogy a lap küldése fenakadjon szenvedjen.

— Boldog új évet! — ezzel a szokásos jó kívánsággal üdvözlünk mi is e helyt a mi igen tisztelt közönségünket, lapunknak jóakaró barátjait, munkatársait, előfizetőit és olvasóit, — őszintén kívánva mindnyájoknak áldást, szerencsét és minden jót az újévben, — s kérve továbbra is szellemi és anyagi támogatásukat, hogy a hazai dohányügy és a termelők érdekeit, lapunk által, ez évben is minél sikeresebben szolgálhassunk.

— Kinevezések. Vudi Antal dohánygyári osztályvezető, donánygyári aligazgatóvá, Harzer Ágoston és Peller János donánygyári szantisztek, donánygyári szemellenőrké, Vadász Deszö mármaroszigeti szantiszta és Lautsek Károly pénzügyminiszteri számvevősi napidijas, donánygyári szantisztekké lettek kinevezve.

— Áthelyezés. Haenel Vilmos donánygyári gyártási osztályvezető, hasonló minőségben a szegedi donánygyártól a pozsonyihoz helyeztetett át.

— A dohánybeváltás eddigi eredményéről még nem kaptunk részletes tudósításokat, de amint értesülünk, a mult hó 13.-án tizenegy beváltási állomáson megkezdett dohányátadás mindenütt a legszebb rendben folyik, s eredménye legnagyobb részben kielégítő, helyenkint pedig igen jó. Az eddig átadásra került anyag minősége nem ad okot panaszra, s az 1897. évi donányterméssel a termelők egészben véve nagyon meg lehetnek elégedve. — A kettős ünnep után, folyó hó 3.-án, a többi beváltási állomáson is megkezdődik a beváltás, s jövő számunkban a beváltás eredményeiről már részletesebb tudósítással fogunk szolgálni.

— A dohányjövődék 1897. évi III. negyedének pénztári eredménye. A pénzügyminiszterium által közzétett hivatalos kimutatások szerint: a dohányjövődéknek, az 1897. július 1-től szeptember végéig terjedő évnegyvedben, bruttó-bevétele volt 13.555.393 frt 52 $\frac{1}{2}$ kr., — az 1896. év hasonló időszakában elért 14.052.271 frt 61 kral szemben 496.878 frt 08 $\frac{1}{2}$ kral kedvezőlenebb, — a mely eltérés — az indokolás szerint — az egyes évnegyvedek kezelési ingadozásainak a következménye, ami abból is kitűnik, hogy az 1897. év első három negyedének eredménye együtt véve 451.984 frt 74 $\frac{1}{2}$ kral kedvezőbb az 1896. év hasonló időszakában elért eredményénél; — a bruttó kiadás volt 5.365.937 frt 54 kr., — az 1896. év hasonló időszakában elért 4.250.059 frt 92 $\frac{1}{2}$ kral szemben 1.115.877 frt 61 $\frac{1}{2}$ kral kedvezőlenebb, — ezen nagyobb kiadás — az indokolás szerint — egy új dohánygyár felállítására folytán, az üzemi kiadások emelkedéséből, főképpen pedig külföldi dohánynak és kész gyártmányoknak nagyobb mennyiségben szükségessé vált beszerzéséből származik.

— A m. kir. dohánygyáraknak rendszerezett számvevősi tisztviselők kinevezése, áthelyezése, véglegesítése s nyugdíjazása, valamint a szolgálatról való lemondások elfogadása is, a pénzügyminiszterium hatáskörébe vonott be, minthogy — a törvény értelmében — az összes pénzügyi számvevősi tisztviselők egy összesített létszámba vannak sorozva.

Szerkesztői üzenetek.

Ambrus József plébános urnak, Kisországban. Mélyen meghatva olvastuk és forró köszönettel adjuk közre Főtisztelendőségének szép beköszöntőjét, melynek minden szavából kéri az a meleg rokonszenv és az ügy iránt lelkesedő nemes jóakarata, amelylyel lapunk iránt — mint annak legrégibb és egyik legbuzgóbb munkatársa — állandóan viseltetni méltóztattik. Vajha — legalább csak részben is — megvalósulnának becses jókívánatai, hogy anná határozottabban szentelhetnék teljes erőnket a magyar dohánygyűnek szolgálatára. Szívünk mélyéből küldjük viszont legszívelebb üdvözlötünket, az Ég minden áldását kívánva az újévre!

Gróf Keglevich Gábor urnak, Egres-Kátán. Nagybecsű megemlékezéséért fogadjuk Méltóságod hálás köszöntőnkét és viszont legősziintébb jókívánatainkat. A millenniumi kiállítás kitüntetéseinél szétkülde — amint értesültünk — már folyamatban van.

Dr. Sippi Rodiczky Jenő urnak, Fudapest. A köszönettel vett érdekes dohánystatisztikát sietünk felhasználni.

Fehér Viktor urnak, Kisvárdán. Az csesdi lapra vonatkozólag megpendített eszmét örömmel és köszönettel közöljük, s egyuttal mindjárt reflektálunk is rá.

Stokinger János urnak, Tevel. Nagyon köszönjük becses megemlékezését, s igen örülnénk, ha — még a mult év tavaszán kitálatás helyezett — érdekekkel várt becses dolgozatát mielőbb közölhetnénk.

Böke Ede urnak, Szolnokon. A kívánt értesítést a napokban mindenesetre elküldjük. Szíves jó akaratát előre is köszönjük. A hiányzó számot elküldöttük.

M. kir. földművelésiskola igazgatóságának, Rimaszombatban. A bekötésre szánt mult évi folyamból hiányzó négy számot rögtön expediatlunk.

TARTALOM: Az év elején. Ambrus Józseftől — Haladásunk jelei. Daróczy Vilmostól. — Egy kis dohánystatisztika. Dr. Rodiczky Jenőtől. — A kapadomány termelés kérdéséhez. Daróczy Vilmostól. — Vélemény az csesdi lapról. Fejér Vikortól. — Az csesdi lap. Daróczy Vilmostól. — A dohányszerkekedelm 1896. évben. — A dohánys kertekhez helyzete. Daróczy Vilmostól. — Kérdések és feleletek. — Levelezés: Pusztá-Dánosról, Schindler R. — Irodalom. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

TÁRCA: A britanika. Viharostól.

Dohányzsinórok

és

báلكötelek,

géphevederek, tömlők,
szővő-fonál, zsákmadzag,
tisztító-kőcs és kender,
juteárak, borszűrő-zsák,
elsőrendű dupla vitorla-
vászonból készült kezelési
zsákok,

vizmentes takarók és ponyvák

és

egyéb gazdasági czikkek

a leguolidsabb kizsgálás mellett

gyári áron kaphatók

BERGER TESTVÉREK

juteárak és zsákok gyári raktárában

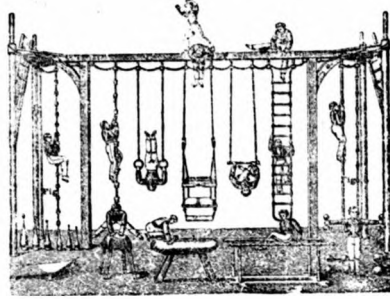
Budapest, V., Árpád utca 12. szám.

Az osztrák-magyar kenderfonó és zsineg-
gyárak gyártmányai központi raktárának
elarusítása.

A szegedi kenderfonogár részvénytársaság
magyarországi vezérkepviselete és főraktára.

(1—)

Sürgőnyezim:
„KÖTÉLGYÁR”
Budapest.

TELEFON:

62—13.

Legjobb és legmegbizhatóbb minőségű

lópokróczokat

ajánl a

BLEIER és WEISZ kötélgyártó cég BUDAPESTEN.

Raktár és iroda: VII., Károly-körút 7. sz.

Továbbá: magyar bácskai kenderből készült
gazdasági kötélárút,

valamint: kocsizó lóhálók, szánhálók, gabonazsákok, vízhatlan ponyvák,
kender, csepű, vászontömlők, itató- és tűzvedrek, **torna-eszközök,**
cocus futószőnyegek és lábtörlők, ruhaszárító kötelek. — Lawn-tennis
hálók, fogcylhálók stb. e szakmába vágó árúkat a legjutányosabb eredeti
gyári áron.

Képes árjegyzék kivanatra bérmentesen küldetik. — Vidéki megrendelések
pontosan eszközöltetnek. (1—)

„EGYETÉRTÉS”

XXXI. évfolyam.

POLITIKAI NAPILAP.

XXXI. évfolyam.

Csávolszky Lajos

tulajdonos és felelős szerkesztő.

Kossuth Ferencz

főmunkatárs.

Ez a magyar művelt gazda-közönség lapja!

Az **Egyetértés** nem dolgozik a hatásadászat oleső eszközeivel, hogy magának egyszerre tömegesen csakhamar ura elmaradó új előfizetőket szerezzen, hanem mindenkor kellő színvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi jó hírnevét, mint hazánk legelső rangu napilapja, állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előfizetőit kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által évről-évre maradandóan meg is szaporítsa.

Hogy ezt a célt elérjük, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az **Egyetértés** egyetlen egy oldalon majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán s így az **Egyetértés** egy rendes 8 oldalos lapja annyi közleményt tartalmaz, mint ha a kisebb lapok 24 oldalán jelennek meg, a mi azonban csak ünnepnapokon történik. Ilyenkor az **Egyetértés** 12—20, illetőleg a kisebb alakban számtalan 36—40 oldalnyi terjedelmű.

Csakis a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az **Egyetértés** mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a milyeneket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismeretes, hogy az **Egyetértés** **országgyűlési tudósításai** e nemből a legtekélyesebbek, nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságnál fogva is, mely e tudósításokat minden pártszínezetű olvasó előtt is élvezetessé teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő **tárca- és regényrovata**. Az **Egyetértés** állandóan a legkittünőbb regényeket közli, részint eredeti, részint a modern világirodalom remekeiből válogatva elsőrangú műfordítók

fordításában. Az egy év alatt közölt regények 400—500 nyomtatott ivre, vagyis 40—50 rendes regénykötetre rúgnak. Ily 40—50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint.

Ha most még tekintetbe vesszük az **Egyetértés**-nek mindenkor közéletünk kitünőségei és elsőrangú publicisztikáit által **vezerczikkeit** és egyéb **politikai közleményeit, bő hírrovatait, eredeti táviratalt** az ország és a világ minden részében levő saját levelezőitől, továbbá a vasárnaponként megjelenő s egy-egy szaklapot pótló „Irodalom”, „Tanügy” és „Mezőgazdaság” című országos híru rovatokat s végül az **Egyetértés** legjobban informált **közigazdasági, ipari és mezőgazdasági** rovatait s megbízható tőzsdei tudósításait, bátran kimondhatjuk, hogy az **Egyetértés** a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes.

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egész évre — — — — 20 frt Negyed évre — — — 5 frt — kr.
Fél évre — — — — 10 „ 1 hóra — — — — 1 „ 80 „

Előfizetések legzélszerűbben postautalványon az **Egyetértés** kiadóhivatalához Budapestben intézendők

Tisztelettel

az „EGYETÉRTÉS” kiadóhivatala
Budapest, Papnövelde-utca 8. sz.

(1—)